

A' ROMAI CSÁSZARI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Szeredán 4. Juniusban. 1788.

*Belgrád tsendesen nyugszik; — mit tsinál Oszakov;
Bender és Kotzim?*

Ezek az Auszriai és Orosz-országi tűznek közepé-
te vérrel verejtékeznek, és már is az ezekben
lévő Lakosok közül sokaknak le-perselődött Iza-
kállók. — 4 — 5 nap alatt innen hirt nem vehetünk;
azért még most edgyiknek-is meg-vételéről semmi
bizonyost nem irhatunk; noha az arról a' részről
jött Kereskedők által már 3 napoktól fogva az a'
hir terjedett-el Bétsben, hogy Kotzimba a' két se'ü
Sas belé költött volna; várjuk minden órán a' tudó-
sítást;

fitást, és az elsőséget ebben szégyellené a' mi it
 lévő Tudósítónk másnak engedni. — A' Boros kan-
 tsókat közöngető Politikus, melly fok bal véleke-
 désre szolgáltattanak vala okot az edgyesülendő O-
 rosz Sergeknek mind későségről, mind az edgye-
 sülteknék tollunk való el-válásokról, 's imé most
 retszik-ki, hogy ez által készitette-el ama hadi dol-
 gokban jártas Orosz fő Vezér Románzov azt az ú-
 tat, melly az azon a' részben lévő ellenség' nyaká-
 nak meg-törésére, és ezen 3 Török Erőségeknék
 el-foglalásokra leg-alkalmasabb. Mert ugyan-is ezen
 3 Erőség mint edgy nem egészfzen meg-hajlott fél-
 abronts formálag fekvén távól egymáshoz, a' 3
 Tábor a' 3 Erőség közé olly formán vagyon hely-
 heztetve, hogy nem tsak a' Várok meg-szállattat-
 hatnak, hanem minden küzsülések-is a' Törökök-
 nek el-fogatott. — Orosz fő Vezér Szoltikov a'
Dniszter folyó-vize mentén lett el-útazásával olly
 helyre szállította a' maga Táborát *Benderrel* által
 ellenben, hogy nem tsak *Bender* Várának költsé-
 tartja kezében, hanem a' *Jassiban* lévő *Viréz Fá-
 bri* Obesterre törekedő Törököknek-is kemény Za-
 bolát tart szájokban, 's azonban a' *Bender* és *Ko-
 tzim* között való közösülést-is egészfzen ketté sza-
 kasztatta; és már most a' más-felől jöhető segítő Tö-
 rök Sergeknek meg-akadályoztatásokra mindenütt ré-
serva Sereg lévén ki-rendelve, a' más két része az
 Orosz Tábornak *Bendert* és *Otzakovt*, *Hertz. Kóburg*
 pedig a' már meg-perfelődött *Kotzimot* ugyan azon
 edgy időben ostromolják. Ez a' *Muszka* későségnek
 és el-vállásnak gyümböltse, a' többivel azután szolgál-
 lunk, ha meg-érnek. — A' múlt h. 23-dikán költ
Zemlini levél által arról tudósittatunk, hogy azon
 szél.

széllyel járt ragadó nyavallya a' nagy Tábort-is megszállotta vala, sőt a' F. Tsászárt sem kerülte-el; ki csak ugyan edgy néhány napok alatt ettől szerentsésen meg-menekedett. Mind ő Felsége, mind a' fő Hertzeg frissen vagynak. Azon veszedelmes Dubitza Várát-is meg-tekintette ő Felsége titkon, hól Hanibál bal-kézszel kotzogatott vala már 2 izben. Itt a' Törökök szüntelen nagy számmal gyűlnek össze; de még semmit sem tudunk, mik eshettek most közelebb. — A' mostani tsendesség az érkező félben lévő Nagy-vezérre figyelmez 236-ezer fegyveressel (ennyiből áll az ellenség előtt a' mi Táborunk) és ekkor hallunk valamit.

Egynehány elegyes meg-jegyzések.

Feldm. Lájd, Gr. Terti megyen a' Horváthi országi Táborhoz. — Azt olvassuk a' Német-levelekből, hogy ő Felsége a' Horváthi-országi Tábort, mely most 30-ezerre szaparittatik, edgy maga tulajdon levele által Feldm. Laudonnak által adta volna; ki midőn ezen levelet olvasná így mondatik szólnak lenni: *Tehát még egyszer Horváth-országba kellett vinni a' magam ősz fejemet!* Ezen halhatatlan fő Vezért az egész F. Ts. és K. Tábor úgy nézi, mint édes Attyát; nevezetesen a' Horvátok ez alatt nevedektek-fel; a' Magyarok pedig alatta sok szerentetű hadi-pártfogó attyok. — Csak ugyan Triestből írják, hogy edgy Tengeten keringő Műszkőhajó; edgy Rágusai pénzél és egyéb pórtékkákkal megfarkott hajót, mellyet Smirnába eveznek vala; a' múlt hónapban el-fogott. — A' Török Tsászár tisztán a' Táborba menni, mint a' Romai Tsászár, a'

mint hírlelik vala: 700. feleségei között 200-at k
vállasztott, és azokat Dainápolyba ment, 's ott
léfzta, míg a' *Márs Forumán* a' hadi-ítélet f. l. ne
olvastatik ellene. — Meg-jegyzésre méltó, hogy a'
melly el-nyert Török Zászlóknak a' közepén tel
szin-börből csinált kéz vagyon, ez annak a' jele
hogy az ilyen Török Zászlók mind *Mekka* Városá-
ban a' *Mahumed* koporsójánál vannak meg-áldat-
va; ha fogott rajtok; de ugy bizonyítja a' minden
nap példát, hogy az *Erdői Húzfárjai* ellen nem
fokat fog az ilyen áldás. — Franciaországban,
hol a' *Hollandiai Pátriotismus* olly keményen támo-
gattatik vala (névellyek ítélete-szerént) alattomban,
bé-hatott ezen *Hollandiából* ki tsapott *Pátriotismus*;
és a' mint a' *Párisi Levelek* erőfűik, annyira ment
már a' dolog, hogy közönséges pártütésből félvén,
minden Regementekhez olly parancsolat ment, hogy
magokat készen tartsák. Az itt történt nagy válto-
zást alább bővebben lehet látni. — *Gálitzia*ban a'
Sidók a' *Lemberg* tudósítások-szerént, Felsőges ren-
delésből katonai Conscriptió alá mentenek, és szin-
tén ugy, mint a' *Keresztyének*, katonák fognak len-
ni. — *Szepes Vármegyébe* az *Orosz-ország*ból által
vándorlott náthával edgyütt járó hurut nyavallya
bé-szállott és házról házra jár; melyből az ifjak u-
gyan egy-néhány napok múlva ki-gyógyúlnak; de
az öregek 3 — 4 napi köhétselés és 2 — 3 lapos
pillanás után ki-múlnak. — *Késmárkon* edgy *Sós-*
Calsából a' múlt hónapban 2811 forintokat ugy el-
vitt valaki, hogy azóta szüntelen nyomozzák; de
nyomába nem akadhatnak. — *Pestben* azon 23-ezer
104 kerek ölnyi nagyságu ujj épület, mely csak
már is fél-milliomnál többbe került, és a' mellyen
csak 2000 ablak és 9 Udyar vannak.

Szülô, Betegek, Bólondok, gyermek nevelô és Erkölcst zabolázó háznak által adatott az Országnek, és ujra az építéshez, mely a' háboruól fogva megszuot vala, hozzá kezdettenek. Ebbe fő-igazgatóvá tétetett fő Szrafamester *Eszzik Ur.* — Edgy Eoyedről vett Levélben ez a' *Postscripta*: „Májusnak 10 dikén az Oláh-országban lévő széibéli katonák közül 200-ig aprítale a' Pogányság, és ha a' *Toskána Húzfárjai* nem érkeztenek volna, a' Rákostiak és Pestesiek talán mind oda maradtanak volna, a' végheterlen fok számú ellenség miatt. Itt *Feigel Hadnagyot*, midôn a' Húzfárság megszabadítani akaraá a' fogságból (mint hogy már vitték) a' Pogányok t'jét vették s el-vitték.

Kassa 23-dik Máj. — „A' mint az ártatlan Eg ezen folyó hónapnak 22-dikén leg-tisztább s dicsésségefebb szinben öltözött; ugy annak mindent meg-elevenitô gyönyöü lámpásza is a' más napok felett valóvá tette vidám ragyogásával Ur-napját; — Mert minek-elôtté még a' Nép házi kis Oltárjánál büneinn bánkodó toradelmeségéből fel-ébredne; már a' fényes nap ott lepte, s a' le-songott Konyvektól el-ázott Orizákat meg-vidámitotta. Mingyárt ez után tódult a' Nép rendel az áhítatos Búsú járásra: melyet követett a' még helybe lévő katonák innepi Gálába lett ki-rúkkolása. Majd a' Puska s harang-szó rengette a' föld üregait. A' Tisztelendô Papi Rend tekintete búzgóságot indított a' szivekben: Fohászkodás, kérés, bûnön-való bánat fohajtási emelkedtek az Egekre; míg a' Szent Mife meg-nem pihentette az el-aggott sziveket. Majd végre a' Város Plébánusza fő Tisztelendô *Orosz Adám Ur*, a' Város-háza elôtt fel-állított Oltár elôtt olly szivre harang-szóval kötelezségekre Felebaráti igaz sze-

retetre 's Türedelemre önként vonó Prédikáció tartott; hogy az oda tartózkodással ment Protestánfok, csak nem magokon kívül rebegték bámúlással a meg-nevezett fő Tisztelendő Atyasága ritka Erdemét. — A' hófszú szárazság után meg-nyitlak az Egek tsatornái, 's a' Hermád olly erővel habzott, hogy ezen napokban edgy embert lováról leg-méjebb üregekbe tsafart: melly kárt ha szinte minden teremni szokott Eleményt nagyobb erőben hejhezterett-is az áldott első! csak ugyan vízfsza nem ád. A' hideg meg-marta ugyan fok helyeken a' gyenge Tavasz bimbóit; de nálunk semmit sem tehete. Jó az Ur! mert a' drágaságot éhen várókat bővséggel trútzolja; a' midőn az élet szépen óltsódik.

Valósággal meg-efett már Frantzis-orfszágnak az a' nagy belső változása, melly miatt a' Parlamentumok rég-ólta szorongatások között valának. A' Nagy II-dik Jofefnek nyomdokait láttatott követni a' Frantzia Király, midőn ezen hónap 8-dikán Versáliába gyűlést tartván, 6 pünktumból álló Királyi végzéseket iratott laistromba; mellyek közül az elsőben, a' Parlamentumoknak Törvény tévő hatalmok keskeny határok közé szorittatott: ellöuben pedig olyan fő-törvény-székek állittattak, mellyeken a' 20-ezer livrán alól való perek, elébb-mozdithatás nélkül el-dőjtessenek; az alsőbb törvény-székeknek hatalma pedig csak 4000 livrára terjed. A' 2-dik rikkelyben el-töröltetnek azon hivatalok, mellyek a' portzió vagy adó szedésre, Só-bányákra, feleltetésekre és pénz verésre valának rendelve, és ezeknek igazgatása bizatott a' fő törvény-székre. A' 3-dikban a' halálos perek folytatása meg-jobbittatott, és a' raboknak kinzása egészen el-töröltetett. A' 4-dik-

dikben el-töröltetik a' Párisi Parlamentumból két-fellettő - szék, (*inquisitionale forum*) és edgy pánaszlók táblája; ezek pedig bizattak a' Parlamentumban egy fő-Kamarára, melly 9. Fő-személyekből (*Praesidens*) 25 Világi, 6. Papi tanátsofokból, fog állani: mellyben senki 25 - elztendősnél ifjabb le-nem ülhet, 30-nál ifjabbnak pedig a' vélekedésekben szava nintsen: az egész Parlament mind öszve 67 tagokból áll. — Az 5-dikben egy tellyes hatalma Tábla állittatik-fel, melyben elől ül a' Király, edgyütt ülnek a' Hertzegek és minden Parlamentumnak egy fő tagja, két Generálifok, két fő Püspökök, és két Püspökök. Tsak ennek a' széknak lészén már hatalma törvényeket adni és irni: ennek tagjai öszve-gyülnek mihelyt a' Király szükségességnek itéli és tanátsot tartanak. — A' 6-dik tziikkelyben, a' törvény folyásának és öszve-gyülésnek a' Parlamentumokon meg-szűnés parantsoltatik mind addig, mig ezen ujj formában a' főbb Kamarák kezdik hivataljokat folytatni. — Ez az a' nagy váltózás, mellyről azt gondolta elsőbben Frantziaország, hogy minden Törvény-székek tellyeséggel el-töröltetnek, holott jobb formára akarnának változni. A' Parlamentumok tagjai ugyan ezen változást, az eddig vólt törvényekkel ellenkezőnek tartják és ellene prótestálnak, sőt némelleyek a' gyűlésben sem akartak meg-jelenni, mellyért Páristól 20 mért-földnyire sokan számkivettettek. Nevezetesen a' Nántesi Parlamentum előre észre vévé, hogy a' Király parantsolatját ő nállok-is a' tanáts-házba fogják ki-hirdetni; a' Parlament tagjai el-olzlottak, hanem a' köz-nép és 800-an a' Nemesebbek közzül öszve-tódulván, közönségesen minden törvények váltó-

tozásainak ellene mondottak: a' melly ujításra a' ő protestáziójok-szerént, az Ország rendének meg edgyezése nélkül, tulajdon magának a' Királynak sem volna hatalma. A' Király ezen h. 9-dikére ismét öfzve-hivatta a' Parlamentumok tagjait; a' gyűlésben igen sokan meg-jelentek, de protestáló leveleket vittének magokkal: a' Király bé érkezvén a' Palotára, ilyen beszédet tartott a' gyűléshez: „Hálotta Kegyelmetek tegnapi napon az én szándékomot, mellynek tzeija az Országban lejendő jó rendtartás, és az én Népeimnek boldogsága, én bizom a' kegyelmetek hűségéhez az Ország szolgálatjában; melyből remélem, hogy szándékomnak tellyesítésével nem fognak ellenkezni: minek-előtte a' kegyelmetekkel edgyütt szolgálendő új Tisztviselőket ki-nevezném, akarom azokat előbb kegyelmetekkel meg-edgyeztetni, addig a' törvény folyása meg-szünik.” Erre a' Parlamentumok ilyen irást nyujtottak a' Királynak: „Felségednek mindent fel-forgató szándéka, az Orzágnak és mi-nékünk sziveinket meg-sértette. Mű az engedelmes tiszteletnek példái akarunk hőtig lenni, de lelkünk esmérői és Felségedhez tartozó hűségünk meg nem enged, hogy az újításban lejendő hivatalokat fel-vállaljuk, hanem azokat a' Királyi-szék lábaihoz le-tézfeszük: mert ezt kívánja betsületünk és Nemzetünk boldogsága.” A' Király ezen irást vissza adta ilyen felelettel: Hogy nagy kedvetlenséget ne murassak, leg-jobbnak tartom ezt az irást, a' maga gondolatlan heves indulatnak tulajdonítani; és arról el-felejtkezni. Isten ótalnába bizom kegyelmeteket, és ezzel a' Király a' gyűlésből ki-ment. A' gyűlésnek tagjai a' Protestázióznak mindnyájon alája irták neveiket; a' ré-

gi Tisztek az iránt, hogy hivataljokat le-nem teszik: az ujjonnan nevezettek az iránt, hogy az adandó hivatalt fel-nem fogják vállalni.

A 42-dik Kurirban el-kezdezt Belgrád történeteinek folytatása.

Ezen Város a' *Kárlóvitzi* 25 esztendőre kötött békefétségben a' Török kézuél maradott, és ők birták az 1717-dik esztendőig; mig a' Török Porta 1715-ben véletlen a' *Velentzeikre* támadott, és tollök *Morea* fél-szigetét el foglalta: ezen tselekedet által a' *Kárlóvitzi* békefétség fel-homlott, mely tselekedet-hez 6-dik *Károly* Tsáfzár sem lehetett érzéketlen, látván hogy az által *Dalmátzia* és *Magyar-ország* veszedelemben forognának. Erre nézve próbálta a' Török Portával követeje által *Moréát* visszafiztatni, de a' Porta semmi szót meg-nem halgatván, a' Követet a' hét toronyba vettette. Ekkor 6-dik *Károly* a' hadhoz kezde készülni, a' *Dunán* nagy hajók készíttetének, *Erdélyben* *Károly-Vár* meg-erősítteték; *Hertzeg Eugenius* a' *Futaknál* öszve gyült Tsáfzári Táborhoz méne; a' hól kémjei által meg-érté, hogy már a' Török fő Vezér 100-ezerből álló Táborral a' *Száván* által költözvén, *Zemlin* és *Vannevitz* között meg szállott. Erre nézve *Hertzeg Eugenius* Aug. 1-ső napján, a' *Vitéz Gróf Pálfi János*t 3000 könnyü lovasokkal előre küldé, hogy az ellenségnek mozdulásaira vigyázna, de ezen *Gróf Kárlóvitznál* több mint 40 ezer Törökök-től véletlenül közül véteték. Itten *Gróf Pálfi* egyéb útát nem láta az életre, hanem azt a' melyet kardal tisztítandók volnának; ezen útnak kivágására olly hathatóson inté *Gróf Pálfi* katonáit, hogy

hogy azon temérdek Sereggel 4 óráig tartott tsatá-
 zás után, ezer Spáhifokat le-apritván, 5 Török
 Zászlókkal a' Ts. Táborhoz szerentsésen visszsa me-
 nének, ugy hogy a' magokéi közül csak 400-at
 vesztettének-el. Ezen első szerentsés próba meg-bí-
 torította a' miéinket a' tsatára, és 4. nappal az után
 a' szentelt Víz *Eugenius* talpig meg-verte a' Tö-
 rök Táborát. Itt a' Török fő Vezér, a' Jantsárok
 Agája, még 15 Basák és 30-ezer Törökök maradtak
 halva; részünkről 3000 el-esett, 2000-en sebet kap-
 tának. Az egész Török táborát a' győzedelmes Ke-
 resztyének el-foglalták; 164 Zászlók, 140 ágyuk,
 50-ezer sátorok, 20-ezer tevék, számtalan szekere-
 ken puskapor, gollyóbis; Bivalok, és egyéb vágó
 marhák prédáltattanak-el. Ezen győzedelem után
 Septemb. 1-ső napján *Eugenius* Temesvárat kezdé
 ostromolni, mely Város 3700 ágyu gollyóbist el-
 szenvedvén, Septemb. 13-dikán magát fel adá. A-
 zon következő télen készített *Eugenius* 100-ezer-
 ből álló igen gyönyörűséges gyakorlott Táborát,
 mellyben csak Hertzegi, Grófi és más Urigönként
 katonáskodók közel 500-an valának, kik egy ol-
 tyan Vezértől mint *Eugenius* kívántak tanulni. Ezen
 táborral tehát *Eugenius* Jun. 19-dikén 1717-ben
 Belgrád Várát ostrommal körül vévé, A' Várbeli
 Török őrizet mintegy 30-ezerből állott. A' Török
 fő Vezér pedig 200-ezerrel segítségre érkezendő va-
 la, vagy meg-is érkezvén a' Városhoz nem meszsze
 táborba szállott, és Jul. 28-dikán az *Eugenius* tá-
 borára 130 ágyu gollyóbifokot lötetett. Augst. 16-
 dikán pedig két felől akarták a' Törökök a' Keresz-
 tyén táborát meg-támadni, erre nézve egy *Vékony*
János nevű Magyart (a' ki még *Rákotzi* alatt

szolgált vala;) a' Török Vezér bé-küldött a' Várba egy levéllel, mellyben a' Várbéli Törököknek írta, hogy Aug. 16-dikán ő rá fog ütni a' Keresztyénekre, azért azok-is azon napon a' Várból ki-rohanjanak: de *Vékony János* a' levelet nem a' Várba, hanem egyenesen Gróf *Pálfihoz* vitte. Ezt *Eugenius* látván, nem várta-el a' 16-dik napot, hanem az előtt való napon egy részét táborának a' Dunán lévő hajók 's hid óltalmazására, más részét pedig Belgrádnak bé-rekesztve tartására hagyván, Maga csak 40-ezerrel a' Török Vezérral szembe ment, azt virradtakor ködös idő lévén két-felől meg támadta, és 5 óra alatt tartatott Véres ütközet után, olyan győzedelmet nyert a' Törökökről, melyhez hasonló abban a' százádban nem esett. Nevezetes volt itt az, hogy a' Várbéli Törökök az egész ütközetben semmit sem tudtak míg vége nem lett: mert a' köd miatt nem láthatták, a' Várat ostromlók ágyúi miatt pedig nem hallhatták. A' fok tábori gazdag prédáról abból lehet itélni, hogy ekkor 3 tevét lehetett egy forinton vásárolni; de a' leg-sebb kofszoruja a' győzedelemnek volt a' szép Belgrád Vára, mert a' Várbéli Törökök dél-után fejez Zászlókat dugván-ki, *Eugenius*tól Követjek által az el-mehetésre kegyelmet kértek, mellyet meg-is nyertek, és így a' Várat 22-dik August. üressen hagyták. A' Várnak el-foglalása után *Eugenius* mingyárt a' sántzokat meg-igazitatta, *Szemendriát*, *Rámát*, *Szabátsot*, 's más Városokat a' Duna meg-vett: ezután a' *Passarovitzi* békeféségkor 1718-ban Belgrád a' Keresztyén kéznél maradt. — 1737-ben ismét hadakozni kezdett VI-dik *Károly* Császár a' Törökkel, és 125-ezerből álló válogatott táborának Vezérjévé

tette Gróf Zekkendorfot a' ki Nifsát Julius 27-dikén meg vette, de Hertzeg Hildburghauzen Blaugalukándl Aug. 4-dikén meg veretett, Gróf Kévenhüller pedig Vidinnél a' nagyobb számu Torokségnek ellent nem állhatván, táborát oda hagyta és magát visszra húzta. Azonban a' derék Torók tát or Nifsához érkezvén, mikelyt a' Vár Komendánsa Grál Doxat, a' Nagy Vezér táborát a' kapu előtt meglátta, a' Várat mingyárt feladta: melly hibájsért néki feje vétetett: de a' szép Nissa Torok kézte birt: ezután Zekkendorf Usitra Várat kezdette ostromolni, a' melly ugyan feladta magát akkor, de nem sokáig maradott Keresztyán kéznél, hanem kételenségből a' Törököknek visszra engedtetett. A' Törökök ezen nékiek szerentsés tsatáiban olyan bátorságot vettek, hogy a' mi Sergeinket egészlen Belgrádig kergették visszra. A' Vezér Zekkendorf a' Táborától visszra-hivatván, szerentsélenul folyótott dolgaiból, midőn nem tudná magát helyeseb menteni, Morvába a' Spilbergre fogságra küldetett. Következendő esztendőben Gróf Olivier de Vallis tétetett Vezérré 80-ezerből álló gyönyörű táboron, Pallavitsiny pedig Dunán lévő hajókon: Vallis Juniuban Zemlin és Banofzte között táborba szállott; majd a' meg-ütközésre parantsolatot vévén Krotzka felé meg-indult, a' hól a' Krotzkai szoros úaknál és szoló-hegyek tetején a' Törökökre akadtak: a' Szávoja Regément, a' pogányságnak sokaságától visszra veretvén, a' domb tetejéről elment: más-feől a' Palfi Regimentje addig viaskodott, mig igen kevés maradott belölle. Itt a' tsata-piatzán el-estenek: Grál Karaffa, Hertzeg Valdék, Hertzeg Hessenrainfels és közel 10-ezer ember: sőt mind edgy

lábig el-veztettenek volna, ha tudtak volna a' Törökök a' Duna felé jobb kéz felől elejekba kerülni; de ez nem lévén Grál *Vallis* a' sötét éjczakán Belgrádba visszra húzta magát, onnan pedig ment Péterváradra. Más napon a' Török Vezér Belgrád alá jöven azt ostromlani kezdé. Generál *Vallis* pedig a' Duna mellől nem hogy segítségre jött volna a' Várbelieknek, sős inkább a' hidnak hordott rakásfát felgyújtatá, mellyet mind a' Várbeliek mind a' Törökök félelemnek magyarázván, ez által azok megijedtek, ezek pedig az ostromlásra bátorságot vettek. A' Vár Komendánsa Grál *Zukov* mind a' Császárnak, mind *Vallis*nak azt írta, hogy ő tovább a' Várat nem őltalmazhatja. Ezen levéire VI-dik *Károly* Császár el-küldötte Obester *Gróf*ot egy trombitásal a' Török táborba, hogy a' Nagy Vezérral a' békefégről végezzen és Belgrád Várának feladását megígérje: más felől pedig *Vallis*nak helyébe küldötte Grál *Neuberg*et Vezérrül, és rá-bizta a' Frantzia Követtel Márkéz *Villenö*vvel a' békeféget. Az alatt magához hívatta Grál *Smetta*ut (a' ki ezen háboruban a' tábornál nem vala) és őtet Belgrádhöz küldötte, hogy ha lehetséges a' orosz Generálok hibáit meg-jobbítsa. *Smetta*u Belgrádba érkezvén Augusztusba, 14-ezerből álló őrizetet talált a' Várba, és el-mérte mondani, hogy az egész Török hatalom ellen meg-öltalmazná a' Várat, és erről a' Császárt tudósított; de a' mig ő az őltalmazásra jó rendeléseket tenne, addig *Neuberg* a' Táborban békeféget köt: Aug. 14-dikén meg-érkezik a' Császár Kurirja olly parantsolattal, hogy *Neuberg* a' békeféget kötést hadja félbe, mert abban sok kár van, de ekkor már a' Várnak edgyik kapuja a'

Törököknek által adatott vala. Es így 1738-ban Septemb. 1-ső napján kötött tsúfos békeféség-szerént, a' szép Belgrád Vára, egész Servia, Oláh-ország, Szabáts és Orsova, a' Pogány kézre jutottanak, a' Duna és Száva vizek tétettek határ szélekké. Az-óltától fogva Belgrádot a' Törökök nyugodalmason bírták a' most folyó 1788-dik esztendőig: midőn 2-dik József a' Muzka Tzárnéval 2-dik Katharínával lévő frigyénél fogva a' Török ellen hadat indítván, Belgrád Várát fő Vezér Lásci által ostrommal körül vétette: mi lesz a' ki-menetele, a' megtörtént dolgok íróji és mi-is meg-fogjuk írni.

Midőn a' múlt Szombaton éppen *Altenburgon* túl febes-nyargalvást vágtatna a' *Magyar Kurir* béfele a' Magyarházába, hogy az *Otzakov*, *Bender* és *Kotzim* ostromlásával *Udvatódhassan* a' maga érdemes *Olvasóinak*, szembe találkozik a' még csak *sub incognito* utazó ki-felé jövő *Pesti Nemet Kurirral*, 's egymásnak atyafiságosan köszövéen el-ménvén egymás mellett. Midőn *Komáromon* túl járna a' *Magyar Kurir*, vagy 2 lo-patkot talál, 's azonban nem mezfize látja, hogy valaki az után lovával bajlódván, a' sáros út ellen morgolódik; kérdi: ki legyen és mitől akadályoztatnék? En-is *Hirmiondó* és hordó voltam valaha, felel emez, de más szinte 2 esztendeitől fogva mind meg-hóltak azok a' Kovátsok, a' kik jó patkokat ütöttek a' lovam-ra! — mind el-húllattya a' patkoját, 's azonban az abrak-is nálunk szük lévén ezen darabos úton csak nyomorgok. — Ezen a' *Magyar Kurir* alattomban el-mosojódván, mig bajúszszán edgyet fatszrintana. — Hát az Uram ő kigyelme merre szándékozik? — betsületes neve? — kérdi emez töl-

le. — En a' két N. Magyar Haza' Bétsből jövő Magyar Kurirja vagyok, ujj hírekkel megyek a' magam E. Olvasóimnak Udvarolni, — 's kigyelmed a' Bétsi Magyar Kurir? az Ur Isten éltesse!!! Hát azt a' nagy abrakos-tarifsznyát miért viszi magával? pénzért és abrakért a' Paripámnak. Már ebben az Hónapban el-telik a' fél-élesztendő, mellyben 5 n. forintokért éjjel nappal útban vagyok; már most a' jövő fél-élesztendőre kelletik mindennek megint 5 n. forintot fizetni, ha Trombitám hársogásában akarja füleit gyönyörködtetni, 's azonban adóssaink is annyin vagynak, hogy ha mind ide adják most a' pénzt, alig fér ebbe a' tarifsznyába; mellyet bizonyoson ezen folyó hónapban mind meg-is tselekesznek; mert különben! — — a' babot nem a' leviért főzik! Néknünk a' volt eddig a' bajunk, hogy ha valaki hozzánk edgy Levelet küldött, már mi annak migyárt borítottékokat nyomtatattunk — Posta pénzt fizettünk érte — 's azonban az 5 for. máig se küldették-fel némellyek — némellyek pedig fel-küldötték a' Bétsi Postához, holott e' hitelbe fenkihez se küld bennünket. Innen is ujjolag hozzájuk küldöttünk, minden izben kétszer mentünk egy Olvasóhoz, még sem fizettek. De nem-is tsuda, hogy még eddig a' mi útazásunkban zürzavarok voltak; mert a' Bétsi Postáról több mint 30 féle Hírhordók indulnak-ki a' Világra, mellyekért a' pénzt eddig mind csak egy ember szedte a' kezéhez; de ennek-utánna, hogy a' zürzavar el-távoztathassék, mindennek külön igazgatója lészzen a' Bétsi Postán. Nékem Magyar Kurirnak Dolinger József Contrallor Ur a' fő-igazgatóm, és a' kiknek ezután Magyar Kurir kell; azok egy

Levélbe 5. forintot zárván, csak azt írják a' Le-
 vélbe: Imhól küldök 5 forintokat a' hozzám já-
 randó Magyar Kurirért; melly ez alatt a' Titulus
 alatt fog járni: O. O. A' Titulust és a' Posta ú-
 tat, mindenek ugy fel-írják, hogy az érthető és ol-
 vasható betűkkel mindenektől meg-értetethetsék, és
 a' Levéltől meg-légyen különböztetve. A' Pénz és az
 újságért szálló Levelek ezen Titulus alatt jöjjenek:
 a' M. M. *Josephe Dolinger, Officier Contraleur du Poste
 Imp R. Apostolique* — vagy magyarul: *Dolinger Jo-
 sef Kantrallor Urnak Bétsbe.* Így mindenek a' ma-
 gok pénzeknek vételéről bizonyság levelet kapnak,
 és ha valami bajok vagyon, egyenesen ide irnak.
 Eddig 20 Posta' Tiszteknek is fordúlt meg kezeken
 edgy Kurirnak el indulása — azért veszett-el sok-
 szor a' sok Béts között a' gyerekek, és éppen azért
 rendelte a' Bétsi Posta Hivatal ezen fenn nevezett
 Urat egyedül a' Magyar Kurir igazgatására, hogy
 ezután minden hiba el-távoztathassék. — A' kik a'
 adófsok, azok ez alatt a' Titulus alatt küldik-fel a'
 pénzt: *Szatsvay Sándornak Bétsben*; mert azok ide
 adófsok nem a' Postára. — A' kik késén Aprilisben
 kezdték olvasni Leveleinket, és 5 for. fel küldöt-
 tek küldjék utánna a' 2. for. 30 krt. és így az elz-
 tendő végéig Újságjok léfzen; de ezt a' pénzt au-
 nak küldjék, a' kitől eddig vették az Újságot, mert
 már az 5 for. ennél van. — Tzó Dares! fiatunk
 — még a' héten ha találkozzunk többet beiszéllek.